

EKO AKETE.

IWE IROHIN OSOSE.

VOL. I. NO. 14. SATURDAY, OCTOBER 14, 1922. THREEPENCE.

Editor:—ADEOYE DENIGA,

Office: 24 Williamis Street,
P.O. Box 286
Lagos, Nigeria.

ASAN-SILE NI OWO GBIGBA RE.

Eko.	Ilu miran ni Nigeria.	Ilu Okere.
Odua kan 12/-	13/-	14/-
Oṣu mgbia 6/-	6/6d.	7/-
Oṣu mgbia 3/-	3/6d.	4/-

E fi owo ati Letter transe si Editor

GBOHUN-GBOHUN.

ARO PURQ KO T QDQFIN.

Omoo ana mo pe ki iše gbara ti KINNIUN ONIBUDO (Ogbeni HERBERT MACAULAY) de Ilu Oyinbo ninu oṣu May, ti odatan 1920, l'o ki iwe ṣe Justitia Fiat moṣe ni kiko, gege bi Iwe-Irohin African Messenger ti so ni oṣe t' o koja: ohun ti Oniwe-Irohin yi nsqo ni pe ohunju Ogbeni na ko si iwe ti a wi yi l'o mu nkan ri bi o ti ri ni ilu nisisiyi. Eyi ki i se otiti; ohun t' o sele ni orqo ti Ogbeni HERBERT MACAULAY ba ikan ninu awon Aṣoju Iwe-Irohin ti a npe ni Daily Mail ni Ilu-Qba so nipase ti ELEKO ati Idiile QBA DOSUNMU, ni IGA IDUNGANFAN: ninu odatan 1920 ni eyi sele: Ogbeni MACAULAY ko ko iwe ṣe Justitia Fiat ti a nsoro ṣe yi titi di oṣu January, odatan 1921, ni London, iwe na je esi si Akanṣe Iwe-Irohin Ijòba (Nigeria Gazette Extraordinary), t' o jade ni ogunjó oṣu December, odatan 1920, nipase oran ELEKO. Iwe na de si ile yi fun titi ninu oṣu March tabi April, odatan 1921, nigbayi ni a ṣeṣe bi Iwe-Irohin African Messenger: sugbọn ni odatan 1920, t' o ngibidanwo ati pitan ṣe yi, o si nrq 'jo l' oun ni!!

KC SI ALAMQLA T' O NI T' ON KO YI.

K'a ma lo ibosi pe nkan t' emi nikan l'o dara ju ti gbogbo enia ni ilu lo ki nse nkan ti oju-kori-ri. Ni ile yi ati ni gbogbo ilu oke, titi o fi de KADUNA, ni Iwe-Irohin wa yi EKO-AKETE je IGBADUN fun ogunlogo awon t' o nka a: opolopo Iwe-Isiri (*Letters of Appreciation*) ni a ti ri gba lati odo awon ore wa kakiri, t' o jeri si

Ned. 1/- — Editor
M. K. D. S. B. S. B.

Ede YORUBA t' o jire ti a fi nkø o; eyi fihan pe awon qṣe wa wonyi mo IYI WURA t' o wa ninu Iwe-Irohin na. A kole sese na 'wo k' a to f' oru han!!! (Owe ni o.) Ti a ba ni mo o, Qmoran a mo o.

ARUN L' QTA, ARUN L' ODI!

A se Ipade Ilu kan ni *Monday* oṣe yi ni Ilé-Iranti Afari-Ogun, lati da oru Qṣe-Ulera rò, nipa eyiti a o ma a ya oṣe kan soto l' ododun lati ma a soro Ulera-enia jake-jado ilu wa: Alakoso Ipade na ni Bálé Ilu, (Ogbeni HENRY CARR) awon Isangbe re ni Dr. AKINWANDE SAVAGE, Olojá Dr. O. SAPARA, Dr. O. CLARKE ati oyinbo egbe rē kan. Awon Ogbufo ni Ogbeni C. E. OLUMUWIWA ati Ogbeni J. J. TUBI. Dié ninu awon t' o soro si ohun pataki yi ninu awon ti a fi iwe pe ti nwọn joko sisale ni OBAKIKORO Oloye, OLUWA Oloye, Alufa-Nla J. G. CAMPBELL ati Ogbeni KASUMU AVORINDE. Gbogbo Ajo P' o fi ohun şokan pe sisé ni qṣo na, a si yan ijo karun oṣu November t' o nbó fun ibere ise na, ti gbogbo nkan ba ti yori k' o toto igbana.

A KI I RI OKUNRUN EİYE L' ORI İTE. PIRI NI EİYE OLONGO NJI.

A gbó pe o fe dié si LEMOMU BRIMAH ni ijo melo şehin, tobi ti ko fi le lo si JIMO oṣe t' o koja, sugbon NAIBI ti Ebute Awo dipò rē ni MOSALASI NLA. K' OLUWA şe e ni fisuyé.

ABIODUN OMQ AJALQRUN.

A ba qre wa Ogbeni HENRY SYLVANUS ABIODUN THOMAS, Igbakeji Akoye-Agba, ti Ibi-Iṣṣe Ijeri Iwe Owo Ijoba, (Ebute Metta,) yò fun OYE BABA EGBE awon Onise-Qba ti ile yi ati Igberiko rē, ti a fi je ni iwón ijo dié şehin. OYE yi a mo o' ori!!!

EHIN KETE L' OFQ NSE.

O bø si eti igbø wa pe awon l' LEMOMU ko l' qṣo ninu rogbodiyen t' o wa larin Ijo awon JANMA ati I. AHAMADIA nisisiyi; eyi dabi enipe oṣe Ijo awon Imale t' o wa larin wa ninu nisisiyi yi pin si ọna merin. Ekini bo JANMA. Ekeji, IJO LEMOMU, Ekeri, IJO AHAMADIA ALALUKURANI.

IGBE L' OWO WA.

EKURÓ

Bi awon oyinbo Ilé-Owo wonyi tr-gba Ekuró l' oṣe yi ni eyi.— African & Eastern Trading Corporation (Egbe Idapó-ovo) ... £10 10 titi de £11

Egbe-Odo-Qya (Niger Co.)	... £10 10
Egbe "Bo-nju" (French)	... £10 10
Ile Russel	... £10 10

EPO

Egbe Idapó Owo	£19 10 titi de £21
Egbe Odo-Qya	... Bakanna
Ile "Bo-nju"	£10 10
Ile Russell	... Bakanna

COCOA

Gbogbo awon Ile-owo wonyi ngba Cocoa ni £24 de £25 fun ton kan t' o ba ti jo jusi.

W O I B !

A o té Irohin Jubilee ALAKE ti Qre wa Ogbeni E. A. Oluyele-Bright ko, loṣe to nbó. [Ed. E. A.]

Ni iranti ALICE ẹniti Örun rē wó nigbaa iṣe Qsan ni qjø 12th October, 1915.

"Olufé ma sun ko si ma simi
Gb' ori le Olugbala rē
Mo fe o:—Sugbon JESU fe o ju
Sun-re! Sun-re!! Sun-re!!!—A-

IPO AWON ỌMỌDE.

Eko,

14th October 1922.

LETTER NO. 12.

Enyin Oṣe mi Owon,

Akoko yi je akoko ti awon Olukoy iṣa gbe awon omo ti o ba je dada nini iwe wọn larin odun kan si iwe titun gege bi enyin papa ti ti no. Ibi ni tabi-tabi opoleppo nini nyin ti bi sinu opewe titun, awon elomiran si wa nini nyin ti ko bo mu iwe titun; fun awon ti o bo si iwe titun, mo ba on yó, sugbofun fun awon ti ko bo sinu iwe titun, mo awon kedium, mo si gba won ni iyanju ki nwón "Tides lead to mbo, nitorí akoko ko duro de enikan nnu me and tide wait for no man", "He amò ilé olojo nka a".

Iwa
To ngbero lati ba nyin soyó lori Iwa-Imgle tabi
- olé eyiti oyinbo npe ni Laarneş loşé to mbo.
G o se iranti pe mo ba nyin spro nipa otito-siso
se to koja, lori mo fe ki otito ṡo na ki o wo
owin lokan lo, mo fe lati so itan kan fun nyin.
Op. Nigbati Oba Persia kan ti orukò rẹ nje Darius
reku suni ṣe, o se onjé fun gboogbo awon ilu ti o wa
te " ṣe re, nigbati nwón jéon tan. Oba le sen, o fere
ire, ti sun ni awon odomoñkunrin mepa ijiyan larin
ero ṣewon pe "Kini okua ti o lagbara jalò faiye".
ogba tini dahun, o ni, "Oti (Wine) lo lagbara julò,
ran bi o ma nsó enia nla diañiwere. Oba ati omode
ni o, kannu niwaju rẹ; o ma nsó enia ti o ye ko
pe ko li alairoun. O ma nsó otosi enia di olowo
wa asèra rẹ. "O ni bi. Oti ba le se nkan, wonyi.
o di pérù o tun lagbara ju u lo faiye?"

ba owo
akar
njafo
o ni, "Oba alaṣe ekeji orisa li o
ki o
ba laiye lo." O ni, bi "Oba ba ni
Ibi enia ki o lo si ogun, nwón ni lati lo.
sib
obi
O ni, bi awon agbe ba roko tan
obu O ni, bi ti nwón ba ri nibé nwón ni lati mu
bi o fun u." O ni, enia lasa-kun ni Oba,
lati k
enia k
Bi o ba paṣé pe ki nwón ko da
enia k
oluwa re bo. Ohun rẹ ni gboogbo
enia m
bo, bi o ba ti wun u ni o ma nṣe." O ni, e ko ha fi han pe Obas li o lagbara
julo faiye.

Eketé lahuun, o ni, Iwo Oba, otito ni o
tobi jalò, si lagbara ju gboogbo nkan lo. O
ni, oti nse uba, Obas si beru jojo, gboogbo qmō
enia lo bu gboogbo wọn n o si ma ka. O
ni, "Sugboñitio yó wa tibi lai ati lai. Otito
lagbara nigbioba, on ka nku, ko si ohun ti
o le boni rẹ. Otiyo ki iṣe oju-isaju eniken,
ko si ohun ti le pa lèṣe mo. Idi ododo li
otito ma nwa. On ni aghara, ati ijyá ati ipa
ati ola awon ar iga laiha.

Ibukun ni fun Olorun otito.

Gbogbo wọn ni ki awon osidajó ati Oba ki
o so ṣe ntitó ṣe rẹ dara. Gbogbo awon esia si
ke lohung rara pe "otito ni ṡo ṣe ntitó ntitó
"otito lagbara, o si ju gbogbo ohun ti o wa
faye lo. Oba si dahun o si "Bere ohunkohun
lowi mi, emi yio n i fun o, nitorí iwó ni
o je ologbon nini gbogbo enyin meteta.
Odomoñkunrin na si dahun o ni, "Oba mo fe
ki o ma wa ni idi otito, ki o si mu ileri ti
o se niwaju Olorun ṣe. Nigbana ni Oba fi
enu ko li enu. Inu rẹ s i dan si Odomoñ-
kunrin yi.

E ma gbagbe itan yi.

Emi ṡe Omode,
ELETI QFS

AN OPEN LETTER No. I.

TO THE INSPECTOR-GENERAL
OF POLICE.

Sir,

Disquieting news reach me recently,
with regard to the prevalent burglarious
practices noticeable in town presently,
as coming from night predators: it
has been brought to my notice that some
Shop-keepers have been the victims of
these "Dare-Devils" in spite of the very
vigilant and commendable services your
men "on the beat" have been, and are
still putting forth; yet, it is feared, the
position is rendered more intolerable
and acute during last few weeks.

Regard it not, Sir, an impertinence on
my part, in addressing you in a public
journal such as this; but in the light of
what has happened as stated above, the
community cannot but look up to you,
Sir, as their FATHER who has Not been
leaving any stone unturned in protecting
their life and limb, and they trust you
will also see to it, that a stronger
measure is adopted in running these
unwelcomed nocturnal visitors to earth.
Salus Populi Suprema est lex.

EKO AKETE.

EKO AKETE.

EKO, SATURDAY OCTOBER, 14, 1922.

KI LO TO ALAFIA?

Ipade ilu ti a se ni *Monday* oṣe yi, ti a irohin re si apakan Iwe-irohin yi, je ohun to wo pupo nitorí oṣo ILEERA li a tēnūmō nibe; pe a o béré si ya oṣe kan sotó lōdý-dun fun ati ma kede oran yi: ko si eniti ko mo pe kosi ohun to yara so enia di "Okege" ju arun lo; orisiri re ni a si nri ni iu nisisiyi. Gegebi oṣo ti OBANIKORO OLOWE so nnu Ipade na: OLOWE yi se oju abe ni 'ko nigbati o fihān gbogbo enia t' o wa si Ipade yi pe ko ye ki a fi eté silé ki a ma a pa lapalapa, eyini ni pe ki awon Olotu oran yi sa ipa lōpolopó lati mu awon abirun bi awon Adeté, Aró, ati awon ügenlogó afaju ti nwón ti ilu Hausa wa si ile yi, ti nwón si nba awon enia abarapa fidí-kodi ni igboró, pada lo si ibiti nwón gbe ti wa: a ko wípe ki a ma sánu awon akusé: sugbon eníkéni ninu wa l'o mo òwò ti awon Hausa wonyi nfi arun se larin wa njibi; pupo ninu won l'o ni málú titi ni Songo l'Ebuté Meta, ti nwón si ma nmú owo ti nwón bari l'ona bayi gba ona miran, ti nwón o si ma a doti awon ara-ilu nipa "bi-baara" t'osan-t'oru ti nwón ki ne ki enia simi, ti nwón o si ma a je aje-gba bi ti konkó!!! a tanmó pe iju Ilu yio dun lopolopó ti awon Alasé İşe yi ba le mu iwa yi kuro, yio si je ohun pataki kan ti awon enia yio s'ope fun.

A ko ro pe awon ilu miran ti ko to EKO lowo-leşé ninu okiki, ngba irufé awon ajeji enia bayi laye larin won. Laisi ani-aní, a ko si so ti a ba wípe awon enia bayi ti so ilu Eko di Atitan ti Oniruru Alarun le ma a gbe. Niwón igbati awon Alasé Ilu ko ba pa ero po lati din jamba yi ku, ewu nla si nbé sibé.

Ewe, fi-fun Ilu nisisiyi tun je ohun idina kan t' o nmu aisan wa: awon Ilu tóka eyi fun GOMINA ninu Iwe-Iyési won si i ni oṣu December 8, 1920: a si ni ireti pe eyi ki

yio fo awon BOSSINI t' o wa l'enú OSE-ILERÁ yi da. Nipa aimo ye orile-edé ati ede ti nbé larin wa nisisiyi, Eko ti di Ilu "Iruwa-Ogiriwa!" eyiyi fi ara han lati igbati a ti da awon Kue-kué po mo wa nabi, lati odun kerindilogun phun—1906 ni akoko "AMAGA" ni sá EGERTON, GOMINA wa nigbana, laiso ti oniruru arunti koše e ko si inu Iwe-Irohin irufé eyi, ti pupo ninu awon ajeji obinrin wonyi mu wo ilu tobé t' o si je pe ni akoko kan nse ni gbogbo nwón Alasé Olopa si gan-ngan si won ti nwón si ba wen ro jo ni? KORTU pe nwón nkakiri Ilu lai ni okó: ogeregeré ni a gba lowo awon t' o jebi esu yi, iwa na si buku: sugbon nisisiyi, a woy pe pipele l'neple si i. A se awon ALASÉ işe titun yi ni iranti oṣo yi, ki nwón ba le san şokoto giri, fun iyiori işe na si rere gbogbo enia. A si tun so nipa ti owo a nfe, ti a si sope ki Ilu beré si lati da gegebi BALE ILU (Ogbení HENRY CARMICHAEL) so pe işe awa ara ilu ni, ko kan Ijóba gbogbo wa l'a mo pe ode le l'akoko ya sugbon sibésibe a ni ireti pe awon enia no fi tifé-tifé towó bo apo won fun işe IGBO-EMI-LA yi, a si damoran pe lehín igbati Ilu ba sa ipa won tan nipa didawo Ima bayi, o ye ki AJO IGBIMO NLA t' o di se yi mu ke si Ijóba lati se iranlowo die fun wa nipa fifi owo kun u, ti eyi ti a ba da ko ba to.

Ki Alafia ati Ilera ti a nfe nipa oda işe yi silé larin wa l'odun ni, ma ai te olukuluku wa lowo, ARA-LILE NI ipesün Oṣo.

XMAS! XMAS!! XMAS!!!

Place your Orders for your Private Christmas & New Years Greeting Cards in time.

SAMPLE BOOK containing various Styles will be seen at 35 BLEADFRUIT STREET, Lagos.

Very Cheap.

KILOPO? I.

LATI OWO. EDITOR EKO AKETE.

[A ko gbedo da Iwe yé te, lai gá sáp.]

ORQ ISAJU.

Klobélo ni mo li iwe yi se tuo enkeni ti ko ni
ti ra, ko to mo le rni, nipa dí li kajunjé se ohun
opolo saju aghara wa lat se wón.

Adura ni se pi iwe yi le se olukuluku quniti o
dinku ni rete. *Anan.*

IBOSI OWO!

Iwo opolo nkan ti awa enia nasa si lati ni
aye yin iwo ; owa pupo lo si wa, ti a fu nle pa
e ; ko dede ti egi fi nuri be, nighbalu je pe owo
le agbara kan, : a si mu pe , owo, ko se enia ko
sun : owo koso oburu ko pe owo, “abosi
owo !” Sogbon sunu isare boyi, anu se ni pe
opolo, lo tu su asa fi ogun iṣà ; owo ta si po
rekejo alar, fun awon elonuran, ti owo won to le
tere “eku ilu kai wwon to bere jùo to farba,” anu
ire sisà yi : qloniran nau, sojá : eloanran u di
tero cswon ! nira bavu iwoñ ki, si le io ṣeṣòg ati
ogba won mo : sogbon ju gbede te lo, li elomini
ran ba se ile nakan, yala nipa, sisabu s' owo
ni o, tabi nipa ogun jie, tabi nipa ona miran, o di
pe ki sjin si inalama, si o si iyé mpo, aya, a si to lo ;
o di te ki oloware tun beré si se wahalu ; eyi fere
ba owe wa yi mu ni o wípe ; “Owo akpisi omope,
akalan, m wa o fi fa je , o se so'o fun arete gan bayi
ki o to be ntelorun. Li eni owo eyan, bi o ko na,
oran :—Kilopo ?

AWUN !

Ise kékere lo lo waki a to le to owo iṣà : oríga-
risi ona ṣeṣé lo si wa, li riute ci : ko to ti he:
o a li o si wopo larin avon, el - ari - owa ka nway
ma li ébi ti ara, wọn - , nipa, qua, dayi si opolo
ti fi digi owo, o si goro li a to go po, owo hisiou
mu no wón ; h Jade won li si wi ni lorí : upa, yana
havi ni a li nifuraro ali inwunwan enia ti won ki
ntiketa lati fa awon eba woon mora ; ile wón a si da
hi acenju ; bi nwoñ ni ogunru owo. Papa (f. 100)

o di ki nwaya ma sare igba (f. 200) bi nwoñ si in
igba kye, o di ki nwoñ mai sare egberen (f. 100) ;
ojo pupo ni egi atibali okera, bayi ni nwoñ yi o
sa ma ba, quia yi lo bi gaipse awon lo globe aje lati
o n yó ike ! anu irule ona bayi, boyra lojiji asan
ula kan a kohla wón, ti yi o si ma una wón na, owo
yi ki omi ; begin aisan pi aye oríta. “Fi mi panu
ki nipa ?” bi nwoñ si nla tilko lati na owo na ni
riute isha bayi, bi nwoñ ba, sepi “se wo” owo a
di ti apa, a di ti qran. A Kilopo ?

AYA BERÉ OSÍ BÉRE.

Ale wípe opo tabi ikanju ati ni aya lo tele opo
ati riwo, a si ri opolo nna awor odo wa Ekon-
run Fóquin ti o je pe ko si ero meja ti o wa nnu
woy, pi ari gena okre agba yi hi, ilorarin pupo le
ewu aw-ut, intran, ko se si obum u eni teite la ni
laji si eyi sun quti ko to pena se gbe ; aitoripe
biaya na 75 di metà tabo merin lodjé elonuran,
opo epologo ni : bi MARY sesi kolisi re o si te
jin si ABEGÉ, logan ASABI a gbija ; nitoto
“opo ni ya, owo ni in y” cuchi ni a 0.1 nnu
ogo iyo, xi yenu ba ni ? A ko ni aya fiye ji, ikan
lo le ewo ; suruh epolepo olukanju lo wa, ti wón
ko ni ti to ha, “de, ti inwon de, ti o si nru mo wón
ijoju ” oluan li o mu eyi wa ni ijanju awa qkunru
lati teite ni oluburu ; migbato ba ranti pe “ owo ”
oburen mo ; ibawoje pupo ni fun trufe awoa oni-
kaaju bayi migbato ilawo irufé ona yi ha, nbyeze si
tawon lorí ; spin ry tu pe olukaluka aya a si di ti
elomitan 290 pada, si wa so aghelye imp iji prib-
tronu pe oluan ti owo re kohit o, o lo fi wégo fa ;
ni isagbe pe “ owo lo ayan ifiyawo ko wo ” ; ulo-
gbo ifuya re iju kiri, a si ei asan ; ni ledha, ehan zo
migbato ojo fo, a si wa lo 89 — Kilopo ?

OLOWO L' AİYE MO !

Bi o oje kise oluan to buru lati ni owo, aibé
opolo lowa-dú nwoñ ki nukidati gba gba gbaru
lati ii ; spin ry tu mo dagit pe owa ni owo ; ba gba
we in yi o - gba lo, eyanu in pe ; iqhalungua k, si
owo ii a ko bu lagun re nkau k ale.

Ekoniran a tilé “ri ṣeṣé iṣwére ho sogbin” ing. oti,
“oluwagbeni kó je mon ti re wa ;” eyi kisi sposi tati ma-
nitoritutu emua li o fi “aṣa baná” ko le ḥe ko
nai lo owo na ni ilo “am ojo ;” ingiatu o base gbede
tun irute awon quti hayu ni a ma nri opolo enia
ti, awon a ma báre si wípe a-salo sodo coru a.
boyi ti abu wadi te, a-le-kirufé awoq eni hayi
li oniṣa ṣsanganganau yi ; singbun jeki o teṣi ; irufé
cana be tabi ka ga se, aogpana ni nwo yó o m gbo
irufé ede hayi pe, ta lo imy ṣṣip to yá o 111.
Nifoló, owe wa kan leyi han gbaugban ne “Osi
ni nne ta ni my q. Owo ni nne tuo ba o tuo 111 —
Kilopo ?

ALUGBAGBA. (COBBLER.)

Nigbadallá, awod oga iṣé, larin wa, je awon
olokiki emia, nitorí ogoyon-ori won ti, won ajo iun
orítorí iṣé ti wón ha use, shesé isé gben-aṣégbé,
carpenter, a car a s o . tailor qaqy “le brick-layer
alabedé-wura, gold-samuk, tari awoq isg miran.
A ipe opolepo qodun ti awon emia wíṣiṣi ṣṣigge
yi qap-iṣé, labi gba won toye tojepé a ko le b
owo qap-iṣé, labi gba sefin nnu iṣé wón (phogbo) ; Sugbon
mo bere, hawso ni awon qunq wa ti nkoq isy wén si

nisiisiyi? Elomiran tilé nlo se iwe Adéhun, *Agreement*, pe on koje gba ju oṣa mepa lo lati ko 'ṣo (bi isé alagbede-wura) lodo oga on!!! Begege si ni isé aranbata pèlu: ogo nla a ape irufé awon eni bayi ni alugbagba il nitorí ikaniwon wọn. lati di oga fun ara wọn, lai jepe oyi isé na ti da loju wọn? Bi eniti o ba je alugbagba bayi ba ranṣo fun o, yi o dabi "agbawo-ewu, bi ko fun o lese; a so q?" a tilé nri awon elomiran ti won nfi OSU MÉTA kó isé goldsmith ti won si sope won trija fata monu isé na? ikaniwon ati malo, yele fun ara eni lo nse opolopo lese yi: bi irufé awon eni bayi base orukwo wura fun o, idameta orukwo na yi o je idaró, yi o si dudu-hijó: e tilé wo isé arçrun, *barber* a nri awon ti nwón ni awon ti ko isé na tui ipi. Oga wọn ni iwon OSE MÉTA U! ejé ki a mo pe aschinwa-aschinbo, Alugbagba ema npa ara re lokuta ni,—Kilopo?

ANFANI TO WA NINU EDE ILE WA. EBUN EKEJI. [SECOND PRIZE]

Ede ni patakí je ohun ti a le fi fi nu ionu eni han, olukuluku ni o si ai ede tiry.

Anfani patakí ti ari ni wípe, ede olukuluku ro run fun ju gbogbo ede ti o ku ti o le gbo lo, ngebi owe ile yoruba ti o wípe:—Oju oloju kule jo oja eni Hansa, ni ede tire. Tapa ni ede tire, Yoruba si ni ede tire pèlu ati opolopo flu miran ni ile ema dudu, funfun, ati popo, gbogbo ilu ti o ni ede wonyi ni won je anfani ede ti won, bi o tše je wípe ko rorun leti lati gbo. Mo gba edan melo ni ile ajeji, bi ati wípe mo gbo ede won to, sunbon iku ni iroyan lati so ati lati diaja sinu re gege bi awon ti a bi minu re, eyi mu ki a mo sibgsibe wípe ajeji ni mo sa je.

Ede eni dara fun ni, o si rorun fun ni lati ko ju ede ti o ku lo, nitoripe a ri wípe o ye wa ni a se da mo wa lati owo Ejedá wa ti o mo rere ati burburu.

Eni ti abi ni odi, kole gbo ede kan, o si şoro bi o ti wu li iya je to, kole lano re lati wípe a je on ni iya, ko si le la idi ara re, anfani kan si tian mi eyi ta je.

O dara lati ko ede ajeji nitoto, nipa ogbon ti a o ri minu wọn, sugbon ede ti a bi wa bi ni eyi ti o leke, nitorí a ko dagba ko, o si je ajebi ati ajo sun ba, on si ni yi o ma wa fun iran ti ubò ti ki yi o je ki oriki ati orukwo da wa ko pare.

Aşa ni ohun keji ti o tele ede, gege bi ede illa bati lo, beni aşa re yio ti. Ajeji ko ni dabi omile bi o tilé gbo ede, ko ni ko si akoja laissi aşa re minu re.

Ni akoja mo gbadun ede illu ti a bi mi ju eyikeyi minu ede ti mo gbo lo nitorí o ntemitorua ati minu ohun gbogbo ti mo ba so fun awon enia ha ni won ngbo lagboyé jinle.

E. ADE: MACAULAY.

36, Moloney Street.

Ebuté Mèta.

PREACHERS FOR TO-MORROW AWON ONIWASU OLA.

ROMAN CATHOLIC

Masses will be sung by Priests apppointed
Awon Paddi ti a yan ya o se iban ni egwu
akoko wonyi.

(Morning.) Masses Ibin Aru,

6.30—7.30 8.30—8.30

7.30—8.30 9.30—10.30

(Evening.) Masses (Benediction) Ibin Ibadi
4.45—5.30 6.45—7.30

Time. ANGLICAN. Preacher

9 a.m.—Christ Church Rt. Rev. Rt. Bishop

9 a.m. & 6.30 p.m.—St. Paul's (Breadfruit)

Ven Archdeacon T. A. J. Ogbe

9 a.m.—St. John's (Aroloya) Rev. H. V. E. John

6.30 p.m. do do

9 a.m. 4 p.m.—St. Peter's (Alapakol) Rev. J. A. G.

9 a.m. & 6.30 p.m.—Holy Trinity (Edua Eto)

Rev. S. J. Gassels

9 a.m.—St. David's (Jordan) Rev. J. A. Legg

WESLEYAN.

10.30 a.m.—Tinubu Rev. J. C. Cole

7 p.m. Rev. A. N. Cole

10.30 a.m.—Ereko Rev. S. Y. Pearce

7 p.m. E. K. Aju-Ajigbe

10.30 a.m.—Olowogbowo Rev. D. A. Beckley

7 p.m. J. C. Cole

10.30 a.m.—Obun Eko Rev. E. E. Williams

7 p.m. Rev. D. A. Beckley

AFRICAN (COMMUNION).

9 a.m.—Jehovah Shalom Bro. J. T. A. White

7 p.m. Bro. Ignatius Martin

9 a.m.—Etelu Rev. J. F. Oganiko

4 p.m. Bro. J. H. Lawson

9 a.m.—Bethel Rev. Supt. J. A. Lakes

(21st Anniversary of the Establishment)

Special Sermons

6.30 p.m. Rev. Supt. S. A. Coker

10.30 a.m.—African Methodist Bro. E. A. White

4.30 p.m. Bro. E. A. Amos

9 a.m.—Araçomi Church Rev. E. C. Alabi

4 p.m. Bro. Joseph Bandele

EBENEZER.

9 a.m. Rev. Bro. E. Alao Ojo

6.30 p.m. Bro. M. D. Adegbeye

ST. STEPHEN'S (EPÉ PEDO).

9 a.m. & 4 p.m. Very Rev. J. G. Campbell

BROTHERHOOD.

7.30 a.m.—Iipesi Bro. Arinola Ibaru

7 p.m. Pastor A. Adedeji Isola

AHMADIA.

5.30 p.m.—Open Air Service Prof. A. R. Nayyar

(Vincent Street.)

COLONIAL CHURCH. (ODAN)

A nyani Awon Alafia si Ille Ibin yi lososo.

DR. RANDLE NI ILU OYINBO.

Gegę bi gbogbo wa ti mo, "Ogbeni Onisegun yi lo si ilu Oyinbo laipe yi, o wa se alabapade eniti o je Oju Oyinbo Oniwo Irohin "West Africa," iyen si bi i lere abere chin, on na si so dię ninu owo ti Eko, ara owo ti o so l' a tumo si ede Yoruba fun kika ati fisi si ero awon ara wa ti ko mo ede Oyinbo lati ka.

IVONU AWON IMALE:—Ni ero temi, iyonu yi, ti isin kó, bikoṣe owo ilu, yio si dara ki gbogbo wa tete mo eyi, ki Ijوبا si mu owo na ni kan-ñkanṣi lati fi alafia si ilu, awon Imale ti o nyonu yi je awon ti o ye ki a fi owo agbara mu lati dabobo nwon nitoru ti ara won. Ni *March* ti o koja, awon Oniyonu wonyi to Ijوبا lo lati so pe ija ojojuwo yi su nwon, nwon fe alafia, bi a ba si ti so o si ni nwon o gba. Ijوبا dahun pe o dum mo won lati gbó be, nwon si ni lati gba pe nwon-o wa bi nwon ti wa ri. Nwon j' ohen. Emi, gegę bi Baba Egbe, "People's Union" ba ilu yo nigbana fun alafia ti o tun pada. Ojo dię lehin eyi, ikan ninu won so fun mi pe arekereke ni alafia ti awon so pe awon fe, eredi re ne pe minu awon nię ki gbogbo Imale papo, nitoru ati mu Eleko pada si ipo re. Nitoto, ko si oto ninu iwa won. Nwon pa owo won mo fun ose meji tibi meta, lehinna ija miran tun be. Ninu okpó ti o koja, mo gbo pe nwon lo si Mosalaşı nla l' Eko nibiti iyonu tun wa ti a si lu çolomiran. Lasingbo l' arin awon emia yio ma wa titi Ijوبا yio fi fi owo agbara mu alafia si arin won.

Owo ti ELEKO:—A bi Dr. RANDLE pe ewo l' o ri so si ede aiyede ti o wa l' arin Eleko ati Ijوبا *Nigeria*, eyiti o mu pe ki Gomina fi so pe a ko ni ka si mo, ti o si da owo re duro?

Dr. RANDLE ni on ko gba pe eyi je ede, aiyede lasan l' arin Eleko ati Ijوبا. Ede-aiyede patakì ni l' arin Eleko ati iye awon l' Eko ti a ka si ayoju l' arin ilu.

Iye awa ti mo nsoro re yi ko ri si owo ti e nsq sinu "West Africa" nipa ohun ti o ale wonyi. A ko ti fe soro gbangba sinu Iwe-Irohin titi di issisiyi nitoru a mo ero iwe na ni kikó iwe bi o ti se, evini ni ero iwa eto si enukéni nimu asaju enia dudu. Ohun ti mo ni ero pe Iwe-Irohin na ko mo tabi ko fi siwaju ni otó yi pe şaju ki awon elejo to de si ilu yi, nipa ti qo ti a mu wa si "Priority Council," nipa ile Apapa ni aiyede yi wa nipa ti eniti o wa n' ipo olori ile Dosunmu.

Ki a pada şehin si iwe adehun ti a fi fi Eko töré, ki o le ye ni, mo le so pe epi ni ti a ba so pe adehun na dogba. Ko ri be rara. Iségún ti ko si itajesile ni, eniti o segun si ni lati so ohun ti o fe. Boya yio ran awon ti ko mo lwo bi mo ba so pe a le ri credi iwe adehun na ni irohin ti aşayan Igbimo lori *Africa, June, 1865, Appendix Page 357.*

O so bayi. **DOCÉMO—LAGOS.** "Ni 1855, Akitoye w' aja, Dosunmu omó re si gori oye, eniti ɔgbón re ko pe, ko si pe ki o to han pe ko to ipo oye re gbe. Laisi Olori ti o ni aşe to lati te onirunru awon oniyonu ti o ngbe Eko ni gába. Ọpokópó iyonu l' o nwa. Ko si idahobo ti o to fun ohun ini, ko si ona ti a fi le gba igbese. Nse l' a nko awon. Onigowó je, a ko si le ri idajó ododo gba afi bi a ba fun awon ti o sunmo Qba ni owo chin. A nfi enia şebé nibiti ko jinna si ilu, a si so pe a nnu eru wa lati agbegbe re; aşe Dosunmu lori awon emia re je t' enu lasan."

DOCTOR RANDLE wa nba owo re lo. Bi eyi ba ri be, mo ro pe iwe adehun yi dara pupo, eyi f' ara han ni ti Ijوبا dada ti o wa nisisiyi. Eleko je omó Baba re, iwa ti a ko gba ni 1865, a ko le gba a l' oni.

Ni 1920, Ighakeji Gomina BOYLE, da Eleko duro, eniti o mo oto ati itan Okunrin yi. A mu owo yi si iwaju SIR HUGH CLIFFORD eniti o şşşş gba aşe Ijوبا. Lehin ti o ti ro o dada,

SIR HUGH CLIFFORD pe awon sasa ti o mo ilu lati wa ba on jiroro nipa re. Gbogbo won l' o f' ohun sakan pe eyiti BOVLE se dara, ahi awon meji. Nwon si lađi bi o ti se dara. Awon meji t' o ku so pe o yé ki a fun Eleko i' aye si mitoripe ko mo. Nikehim Gomina CLIFFORD ni ti awon ti o po ni on yio se. Nigbati nwon ti kuro nibe tan, egbegberun enia l' o lo ba Gomina CLIFFORD, nwon si ni ko ma gbo ti awon ti o po, nwon ko ti nkan so lati fi gbe orq won. SIR HUGH CLIFFORD gbo qbe won. O ba Eleko wi, o si gbe si ipo re.

Igbéhin re ni pe awon olopé nré Ijóba je. A fun Eleko ni Ajéle, Igbimò Ilu ati Igbakeji Qba, gege bi olubadamoran, sibesibe, nigbati o gbe Qpa re fun Oloye OLUWA, eniti o mbø wa si Ilu Oyinbo nipa ejø rø, ko wa amoran wón ninu nkan ribiribi yi. Nigbati a gbe Qpa yi de Ilu Oyinbo, Ogbení HERBERT MACAULAY ngbe kiri ni gbangba, o si nwawusun awon ara Ilu Oyinbo nipa ti iwe adehun ti a fi ilé tóre. Eyi si bo si akoko ti awon German nsø pe iwa arekereke ni ori e ede Gesi fi ngba ilu.

SIR HUGH CLIFFORD so fun Eleko pe ki o yo ara re kuro ninu ohun ti Ogbení HERBERT MACAULAY nsø, Eleko ko. SIR HUGH CLIFFORD bø q ni 'kókó ati nighangba pe ki o se be. Sugbon o ko jalé. SIR HUGH CLIFFORD si ro pe iše on ni lati yo q loye.

Awon Ebi Dosunmu ko fe nkan ti Ijóba se yi. Nwon so pe bi a ba ti fi enikan jiba, ahi iku lo le yo q loye. Nipa eyi, nwon ko ba Ijóba se akitiyán. A fi han won iru ohun ti nwon se, eyi je iyaju si Ijóba ati pe o lemu iya ti nwon ko ro wa.

Ogbení Onisegun yi so awon qro miran. Sugbon eyiti o kan wa pupo ni a gbidanwo lati se itumó re yi. Gege bi qro Onisegun, a ri gbangba pe ede-aiyede yi ki se 1, arin Eleko ati Ijóba, sugbon l' arin Eleko ati

awon Egbe Onisegun yi. Ijóba ni gbogbo wa ti mo ri, sugbon Ogbení wa yi ni ki iše be. Eyi mu wa s abere pe—Awon wonyi ha ni Ijóba eyiti Gomina wa mo oju re?"

FANOKUN.

IJO ENIA DUDU.

Ijo ti Eko (*Bethel*) yio se iranti odum lokoto, logun tu ijo Enia Dudu ti fesemule nipa awon ipade wonyi :—

Friday, 13th October, 9.30 a.m. Ipade awon Omode. Ogbení B. Owenson Joseph ni yo joko lori aga. Awon ti yio si soró ni Ogbení E. A. Thomas ati E. A. Oní.

7 p.m. Adura Ale. Alufa alabojuto Agba ya se Iwasu pataki ninu eyiti yio tan itan idasile Ijo wo.

Sunday, 15th October, 9 a.m. Isin idape labé Iwasu pataki Alufa alabojuto J. A. Lakes ti Ijo Salem.

7 p.m. Isin pataki ni ede Gesi, Alufa alabojuto S. A. Coker ni yio se Iwasu.

Monday 16th October, 7.30 p.m. A o se Magic Lantern.

TÓRE TOJULUMO NI A PE.

AWON OLUKONI OBINRIN.

(SCHOOL-MISTRESSES.)

O je aṣa fun awon olukoni obinrin lati ma ran awon qmò odò won niṣé (awon ti won nko ni eko) losi odo awon okunrin ti wosu ba fe h iwe (*litter*) sñwo si i. Eyi je ohun ti kó dala lati ma ran awon olukore ni iṣṣ ni akoko igbati nwon wa ko eko ti won.

Oto qse marun nisisiyi ti Ojise Olorsun Archdeacon OGUNBIYI fi oro yi se iwasu ni ile Olorsun ti St. Paul Breadfruit pe gbogbo awon olukoni obinrin ko ni ite iše nwon lokan to be miyibiko se ki won ma ko iwe si awon odymokunrin.

Ejo oto asiko to ye ki tokunrisi tobiniñi mura lati ko iwe daradara; E jo enyin olukon, eko gbogbo awon qmò kekere lati fi ori si iwe won, li nwon ma ti kekere gbe ti okunrin daní, ati ki awon okunrin ma si ti kekere gbe ti obinrin da ni.

E nyin olukoni, eniti iwe mi yi ba bá wi ki o lo dawò iru iwabé duro, ki o si ye se.

ALAWO.

E SU RIGIDI BO MI O !

Owo Ibadawo ti A si si re GEA ni wosya.

Owo ti si ri gbo	7	5	0
Ogeni J. Mosseawa Thomas,	0	5	0
" Karim Kohun ..	0	5	0
" A. B. Berhadine	0	1	0
Ajoro £7 6 0			

Ara iba. E pare E ma le ko re nym.

A o na jahn yi opeye,
[ED.—E. A.]

THE " AJENIFIJA " SEWING MACHINES.

These Machines are German Manufactured. Constructed of the best materials and skilful workmanship; very splendid in appearance, quick action, and noiseless. No confusion, simple to thread, easy to operate. Durability Guaranteed will last almost life time, call for one at ORIADe Street 97 & 109, Broad Street Lagos. Needles, Shuttles, etc., etc. in stock. Prices on application.

VIDAL R. COLE,

Sole Agent.

" OSEWONI " (FAIR WARNING)

Ogeni A. W. Olukolu Onighanjo to gba Ase

Ijora Nigeria, na orisiri qja ni Ghanjo,

ule Ghanjo re ni 2, I solagbenji Street, Ieko.

O si ita ile ati ile peju.

Awon ojo oju-ita, ni iwoyin. Monday, ati mesun aro, losore. O nitete sun owo oja tun enia. Mu oja ny lo si be

OGBENI DURO, THOMAS ONISOWO PATAKI.

(Macaulay's Household Dispensary.)

A ita orisiri Ogun Ifera ni Ile-osa yi, to wa ni

popo-nla (Broad Street) I Eko ni owo 10 0.

Awon Ogun bi Ora, Pankiller, Ogun Iharun, Ogun Lekkiogba, Ogun Kupuna, Ogun Arau to

dara Ogun Edi, Ogun Atewo, Ogun Sapele, Ogun S. A. Q. Macaulay emili ori Ile-Egbogi

* vi je eniti o ga Aye pipa (Certified Dispenser) Ijoro Ijora Nigeria.

E. LO DANWO : Ogun eje bi itan.

ILE EGBOGI ISÈ OJODUMARE.

A si ile E-koye tanu ti a npe ni ile Ojodumare si Oja, Ohun Eko ni ie keti al Ica Olyele Aromite, Nive ni a le ri orisipsi wosar far omureti asar, Ifose fun Oriofio, Inuru, Edo, Iharan, Awan Kinnig, Ise, Ipo, Ojere, Ose Egbogi, Egioji Oju, ati awoq Ojorun ti a kyle to shun tan

Rin de be klo w.o. frohin lo to iwoju.

Two ko tilde glo okoko te nisan?

1og Ojodumare !!!

Jesca O. Ade: Ciao,
Alaboylo.

ILE OWO-QIA RIRANSE TI AWON EGBE OYINBO C. F. HUTHCHINSON NI ILU OYINBO.

Ogeni S. B. Vintua, Asoju awen Egbogbo vi muru tan lai rausge awon Oja bi i Herbinsherry eyini ni Sedai, Onim, Owo-Seda alakalara, Ohun-Elo awon Aranjo, ala onisuru Oja torwomi lati odo awon Oyinbo te ni ilu Oyinbo ni owo po o.

Ogeni na si si awon Akete (Feli) Bata, Funfun ali awon akun, muru dandura pheu ni ita ti owo won bo ta enia kuya.

E lo danwo ni Ile-Owo te ni Ita Timbe, i o koyesi Kotu, I Eko.

OGBENI DURO, THOMAS

ONISOWO PATAKI.

Ti 55, Ita Faji, I Eko, ni orisiri Oja to de fun lati Iju Germany fun ita; awon nkan Awo Abonato, Cement, Akara, ati Qpolopo Qja mian.

E lo de iqe, Igbo-Akan "mopa ni ohun to ni.

Bi e ba iq, ekowei si i, Number Apoli, Iwe re ni ile ipin iwe (General Post Office) ni 374; Number fi-enq manamana ba a syep (Telephone) ni 243.

Advertisements.

IPOLOWO OJA.

ILE OWO IFE OLODUMARE.

Ogbeni Onisowo M. Bankole Fadipe
mura tan lati ranṣe oriṣiriṣi Oja fun eni-
keni lati ilu-oynbo.

Ibase Oja bi Ewe-taba, Etu-ibon, Awo,
onje-impanu, Ero-ere oymode, Asp, ati awon
nkan bawonu.

Enia le san Idamérin tabi Idameji owo
sile gegebi iye-owo oja re ti to.

Awon oyinbo re ni ilu Germany ṣetan
lati gba enia lawin oja; nwón yio si fi oja ti
oju idameji iye owo gla ti o ba fi ranṣe si
won, sowó si o, a o si fun o laye Osu meta
lati san owo toku. Maṣini Olówó ati Eleṣe
daradara (Olókó rubutu ti Germany) nbé.

Ogbeni onisowo yi nfi Cocoa, Ekurú,
Epo ati oriṣiriṣi Awó Eran sowó si Ilu Oyinbo
finn tita.

E lo ba orire nyin pade lodo Ogbeni oni-
sowo yi ni Ile-owo re

Ebute Oluwa.

158, Marina L'Eko.

LIQUOR LICENCES.

Notice is hereby given that all applications for
Liquor Licences must be made to the Police
Magistrate, Court House, Tinubu Square, on the
prescribed forms not later than the 15th October,
1922 as provided under Section 28 of the Liquor
Ordinance, 1917.

A. W. S. RUMENS,

Secretary Licensing Board.

Lagos, 28th September, 1922.

READY.

"Church and Politics."
(A Lecture)

OR

THE DUTY OF THE CLERGY TO THE LAITY.

By PROF: DENIGA.

SOLD at 24 Williams Street, Lagos.
3d. a copy.

AWON EGBE OYINBO ONISOWO TI A NEE NI

E. H. STEIN ARA HAMBURG.

NEUERWALL 16 18, GERMANY.

Jé Awon oñisowo ti ile Enia-Dudu, nra-
nranṣe Oja fun enikeni to bi té ibase Oja ti la-
tabi ti awon ilu oyinbo miran ta o wa lagoege
England ati Germany.

Nwón si nra enia ta Oja bi Epo tabi Ekurú
ba fi ranṣe sawon si Ilu rwoh oyinbo (Europe)
ni owo ti ojo enia loju.

Kosi ewu kankan ni fi fi Oja-koja ranṣe si we-
lati Eko tabi Ilu miran ni Nigeria.

Ki enikeni to ba té ba awon oyinbo yi sowon
tabi ki o kowe si Aṣoju won nibi Ogbeni Karin
Koju n ita Oja Dosunmu No. 3, tabi ni ibeje
re (Office) ni Opopo-nla (Broad Street); atti n
ibi-ifé Oja pamò si (Forio-novo Market Store) Eko.

Enikeni le kowe ni ede Gési, niti German
ni niti French.

Oruko adingbo awon oyinbo onisowo yi m se
Wire ni STE(NAFRIK). Hamburg.

GIDIGBO! GIDIGBO!! HEYA!!!

Awon RECORDS to nkórin lede

YORUBA pø to wobu ni ile owo.

MANN POOLE & COMPANY LTD.
8 TINUBU SQUARE, LAGOS.

Ki la ti ns' oku l' orun?

Ki la ti ns' ori nile Iku?

Tutu tabi Gbigbè?

Opokuyoku si ni, wa sa eyi to wu o ni
8 TINUBU SQUARE, LAGOS.